

Artykuł pochodzi z archiwalnych zasobów firmy EKO-KONSULT sp. z o.o. 80-557 Gdańsk,
ul. Narwicka 6.

Wszystkie prawa zastrzeżone.

Korzystanie za zgodą firmy EKO-KONSULT biuro@ekokonsult.pl

Kwartalnik „Problemy Ocen Środowiskowych” wydawany cyklicznie w latach 1998 – 2012, przez EKO-KONSULT był jedynym wydawnictwem w Polsce, poświęconym wyłącznie ocenom środowiskowym planowanych inwestycji oraz strategicznym ocenom oddziaływania na środowisko. Dla praktyków OOS, ale również dla osób początkujących może nadal stanowić wartościowe źródło wiedzy np. w zakresie prezentowanych case study i przeglądu stosowanych metodyk - w tym kontekście znaczna część artykułów zachowuje sporo aktualności.

Bogusława Kram

Oceny oddziaływania na środowisko inwestycji innych niż szczególnie szkodliwe dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogące pogorszyć stan środowiska

Wprowadzenie

Niniejszy artykuł zawiera omówienie drugiego spośród niżej wymienionych aktów wykonawczych do ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu

środowiska, które wraz z tą i innymi ustawami tworzą prawne podstawy funkcjonowania systemu ocen oddziaływania na środowisko:

- rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1998 roku w sprawie określenia rodzajów inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska oraz wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji (Dz.U. Nr 93, poz. 589) – omówione w odrębnym artykule;
- rozporządzenie Ministra Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa z dnia 14 lipca 1998 roku w sprawie wymagań, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko inwestycji nie zaliczonych do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska, obiektów oraz robót zmieniających stosunki wodne (Dz.U. Nr 93, poz. 590).

Nowelizacje z 1997 roku ustaw o ochronie i kształtowaniu środowiska oraz o zagospodarowaniu przestrzennym wprowadziły istotne zmiany powodujące rozszerzenie listy inwestycji, dla których wymagane jest (lub może być) sporządzenie ocen oddziaływania na środowisko.

I tak art. 20 ust. 3 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska wprowadził obowiązek sporządzania ocen dla robót polegających na regulacji wód, budowie wałów przeciwpowodziowych oraz robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych i innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne na niektórych, omówionych w dalszej części artykułu, terenach.

Ponadto z art. 39 ust. 2 ustawy o zagospodarowaniu przestrzennym wynika obowiązek ustalenia warunków zabudowy i zagospodarowania terenu dla robót budowlanych polegających na modernizacji, remoncie lub montażu, przebudowie oraz zmianie przeznaczenia budynku lub jego części, jeżeli powodują zmiany zagospodarowania terenu, a w świetle art. 32 ust. 1 i art. 3 pkt. 6 ustawy – Prawo budowlane istnieje obowiązek dokonania uzgodnień projektu budowlanego budowy, przez którą należy także rozumieć odbudowę, rozbudowę, nadbudowę oraz przebudowę obiektu budowlanego. Na różnych etapach procesu inwestycyjnego, w przypadku takich robót budowlanych, inwestor może zostać zobowiązany, opisaną dalej decyzją administracyjną, do wykonania odpowiedniej do etapu procesu inwestycyjnego oceny oddziaływania na środowisko.

Minister Ochrony Środowiska, Zasobów Naturalnych i Leśnictwa artykułem 70 ust. 4 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska został zobowiązany do samodzielnego określenia w drodze rozporządzenia wymagań jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko wymienionych inwestycji, a także dla istniejących obiektów i ich zespołów. Niezbędne było też określenie wymagań jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko inwestycji nie zaliczonych do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska, dla których obowiązek sporządzenia oceny może wynikać z decyzji administracyjnej wydanej

w dowolnym momencie procesu inwestycyjnego, w oparciu o art. 70 ust. 1 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Względy legislacyjne przesądziły o wydaniu odrębnego rozporządzenia stanowiącego realizację delegacji wynikających tylko z ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska.

Omawiane rozporządzenie określa wymagania, jakim powinny odpowiadać oceny oddziaływania na środowisko:

- inwestycji, o których mowa w art. 70 ust. 1 i art. 71 ust. 2 ustawy z dnia 31 stycznia 1980 roku o ochronie i kształtowaniu środowiska, nie zaliczonych do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska;
- obiektów budowlanych albo zespołu obiektów, o których mowa w art. 70 ust. 1 i art. 71 ust. 2 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska;
- robót polegających na regulacji wód, budowie wałów przeciwpowodziowych oraz robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych i innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne na terenach o szczególnych wartościach społeczno-gospodarczych, a zwłaszcza na terenach, na których znajdują się skupienia roślinności o szczególnej wartości z punktu widzenia przyrodniczego lub gospodarczego, terenach o walorach krajobrazowych i ekologicznych, terenach masowych łągów ptactwa, występowania skupień gatunków chronionych i tarlisk ryb.

Oceny oddziaływania na środowisko inwestycji nie zaliczonych do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska

Na etapie poprzedzającym opracowanie projektu budowlanego (najczęściej oznacza to dowolny moment przed wydaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (wzizt), w którym inwestor został zobowiązany odpowiednią decyzją administracyjną, wydaną na podstawie art. 70 ust. 1 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska, do przedstawienia oceny oddziaływania na środowisko, ale może dotyczyć przypadku, kiedy została już wydana decyzja o wzizt przez organ gminy, a nie wykonany został jeszcze projekt budowlany) oceny oddziaływania na środowisko tych inwestycji powinny spełniać następujące wymagania:

- określać oddziaływanie inwestycji na następujące elementy środowiska: ludzi, świat zwierzęcy i roślinny, powietrze, powierzchnię ziemi i glebę, wody powierzchniowe i podziemne, złoża kopalin, klimat, krajobraz, **dobra materialne i dziedzictwo kultury**, uwzględniając ich wzajemne powiązania i oddziaływania. Jeśli uciążliwe oddziaływanie inwestycji na środowisko nie mieści się w granicach terenu, dla którego jednostka organizacyjna wystąpiła lub otrzymała decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i w przypadku, gdy przepisy ustawy dopuszczają ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania - ocena powinna zawierać wstępne określenie granic takiego obszaru, ograniczeń w zakresie przeznaczenia terenu, wymagań technicznych dotyczących obiektów budowlanych i sposobu korzystania

z terenu. Jeśli natomiast przepisy ustawy nie przewidują możliwości ustanowienia takiego obszaru, wówczas inwestor powinien uzyskać tytuł prawny do terenu, na którym będzie występowało uciążliwe oddziaływanie inwestycji na środowisko;

- uwzględniać stan środowiska w powiązaniu z istniejącym i planowanym zagospodarowaniem terenu na obszarze potencjalnego oddziaływania inwestycji;
- uwzględniać etap budowy, eksploatacji i likwidacji inwestycji wraz z towarzyszącymi jej obiektami i urządzeniami budowlanymi;
- identyfikować i określać skutki potencjalnych sytuacji awaryjnych;
- przyjmować za podstawę istniejące dane obserwacyjne i pomiarowe oraz inne informacje dotyczące stanu środowiska i występujących uciążliwości;
- przedstawiać zastosowane metody oceny i przyjęte założenia, jak również wykorzystane dane o środowisku, a także stwierdzone braki i niedoskonałości w tym zakresie;
- uwzględniać ochronę interesów osób trzecich;
- zawierać wnioski;
- zawierać streszczenie w języku niespecjalistycznym;
- przedstawiać zagadnienia w formie opisowej i graficznej.

Oceny, o których wyżej mowa, powinny być sporządzone zgodnie z § 2 ust. 2 omawianego rozporządzenia. Powinny one zawierać opisy, oszacowania, itp. typowe dla wszystkich ocen oddziaływania na środowisko tj.:

- opis inwestycji, w tym jej położenie i powierzchnię oraz charakterystykę technologii i rozwiązań technicznych;
- opis sposobu korzystania ze środowiska na etapie budowy, eksploatacji i likwidacji inwestycji wraz z określeniem zużycia wody, kopalin, materiału- i energochłonności, ilości i rodzajów wytwarzanych odpadów i ścieków, emitowanych zanieczyszczeń, odorów, promieniowania, wibracji oraz zasięgu uciążliwego hałasu (przedstawionego na mapach w odpowiedniej skali);
- opis i analizę skuteczności proponowanych sposobów zminimalizowania ujemnego wpływu na środowisko i zdrowie ludzi wynikających z aktualnego stanu wiedzy.

Na szczególne podkreślenie zasługuje szerszy niż dotychczas zakres oceny obejmujący, poza określeniem oddziaływania inwestycji na wszystkie elementy środowiska, określenie oddziaływania na dobra materialne i dziedzictwo kultury.

Oceny oddziaływania na środowisko inwestycji, sporządzane po opracowaniu projektu budowlanego, wykorzystywane w trakcie wymaganych prawem uzgodnień tego projektu, powinny spełniać następujące wymagania:

- określać oddziaływanie inwestycji na poszczególne elementy środowiska i zdrowie ludzi przy przyjętym rozwiązaniu technologicznym, ze szczegółowością i dokładnością odpowiednią do posiadanych danych wynikających z projektu budowlanego i innych informacji oraz z uwzględnieniem sposobu zagospodarowania terenu;
- brać pod uwagę ustalenia zawarte w posiadanych decyzjach i innych rozstrzygnięciach administracyjnych dotyczących ochrony środowiska oraz wnioski sformułowane w ocenie oddziaływania na środowisko, jeśli taka była sporządzona wcześniej;

- określać metody oceny, przyjęte założenia oraz wykorzystywane dane o środowisku, a także stwierdzone braki i niedoskonałości w tym zakresie;
- uwzględniać ochronę interesów osób trzecich;
- ustalać, czy uciążliwe oddziaływanie obiektów na środowisko mieści się w granicach terenu, do którego jednostka organizacyjna ma lub stara się o tytuł prawny, a w przypadku nie spełnienia tego warunku, gdy przepisy ustawy dopuszczają ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania - określenie granic takiego obszaru, ograniczeń w zakresie przeznaczenia terenu, wymagań technicznych dotyczących obiektów budowlanych i sposobu korzystania z terenu;
- zawierać wnioski, w tym w szczególności dotyczące wymagań ochrony środowiska w trakcie wykonywania robót budowlanych oraz na etapie eksploatacji i likwidacji inwestycji;
- zawierać streszczenie w języku niespecjalistycznym.

Oceny oddziaływania istniejących obiektów budowlanych na środowisko

Do dnia 31 grudnia 1998 roku artykuł 70 ust. 1 ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska daje uprawnienia wojewodzie do zobowiązywania decyzją właścicieli lub zarządców istniejących obiektów lub zespołów obiektów do przedstawienia sporządzonej przez biegłego (rzeczoznawcę) z listy Ministra OŚZNiL oceny oddziaływania na środowisko przedmiotowego obiektu. Od 1 stycznia 1999 roku właściciele lub zarządcy obiektów budowlanych, albo zespołów obiektów będą mogli być decyzjami wojewody zobowiązani do przedstawienia oceny tylko w odniesieniu do obiektów zaliczonych do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi, zaś decyzjami starosty w odniesieniu do obiektów zaliczonych do inwestycji mogących pogorszyć stan środowiska. Powyższa interpretacja wynika z art. 70 ust. 1 w nawiązaniu do art. 71 ust. 3 i 3 a znowelizowanej ustawy o ochronie i kształtowaniu środowiska, której przepisy wejdą w życie z dniem 1 stycznia 1999 roku tj. wraz z nowym podziałem kompetencji administracji publicznej (ustawa z dnia 24 lipca 1998 roku o zmianie niektórych ustaw określających kompetencje organów administracji publicznej w związku z reformą ustrojową państwa - Dz.U. Nr 106, poz. 668). Od 1999 roku oceny takie będą mogli sporządzać, oprócz biegłych z listy wojewody, również - do końca 1999 roku - obecni biegli z listy Ministra OŚZNiL. Oceny te stanowić powinny podstawę sporządzania programów działań, likwidujących nadmierne negatywne oddziaływanie na środowisko i wskazywać jakie zadania, z punktu widzenia respektowania przepisów i norm w ochronie środowiska, będą musiały być pilnie zrealizowane np. przez prywatyzowane przedsiębiorstwo lub też przez zakłady znajdujące się na „liście 80” najbardziej uciążliwych zakładów dla środowiska w skali kraju lub na listach wojewódzkich, a ubiegające się o skreślenie z tych list.

Wykonywane, z inicjatywy zakładów, oceny dla istniejących obiektów mogą być także bardzo przydatne i wykorzystywane przy wprowadzaniu przez zakład systemu zarządzania środowiskowego wg norm serii ISO 14 000, a w szczególności przy określaniu aspektów środowiskowych określonych przez tę normę i polityki ekologicznej przedsiębiorstwa.

Oceny oddziaływania istniejących obiektów budowlanych lub ich zespołów na środowisko, poza spełnieniem opisanych wyżej wymagań stawianych ocenom oddziaływania na środowisko inwestycji nie będących inwestycjami szczególnie szkodliwymi dla środowiska i zdrowia ludzi albo inwestycjami mogącymi pogorszyć stan środowiska powinny:

- przyjmować za podstawę dane o stanie środowiska uzyskane w ramach państwowego monitoringu środowiska z okresu poprzedzającego uruchomienie obiektów, o ile takie istnieją, oraz dane zebrane w czasie eksploatacji;
- uwzględniać dane ilościowe dotyczące poboru wody, wytwarzania ścieków, emisji zanieczyszczeń oraz innych uciążliwości dla środowiska, zebrane w okresie eksploatacji obiektów, w tym zaistniałe sytuacje awaryjne powodujące wprowadzenie do środowiska substancji niebezpiecznych;
- zawierać analizę spełnienia warunków określonych w decyzjach administracyjnych wydanych na podstawie ustaw: o ochronie i kształtowaniu środowiska, Prawo wodne oraz Prawo geologiczne i górnictwo;
- uwzględniać stopień realizacji zaleceń z przeprowadzonych kontroli dotyczących ochrony środowiska i zdrowia ludzi;
- zawierać porównanie zastosowanych rozwiązań technologicznych z innymi rozwiązaniami stosowanymi w praktyce krajowej lub zagranicznej i proponować rozwiązania ograniczające oddziaływanie na środowisko i uciążliwości dla ludzi;
- określać potencjalne oddziaływanie obiektów przy zastosowaniu środków minimalizujących negatywny wpływ na poszczególne elementy środowiska i zdrowie ludzi oraz na istniejące i planowane zagospodarowanie terenu;
- zawierać koncepcję lokalnego monitoringu;
- zawierać wnioski dotyczące w szczególności ewentualnej potrzeby wykonania oceny oddziaływania na środowisko obiektów po określonym czasie kontynuowania eksploatacji w celu sprawdzenia skuteczności zastosowanych środków minimalizujących negatywny wpływ na środowisko i zdrowie ludzi oraz dotyczące gospodarczego korzystania ze środowiska.

Oceny oddziaływania na środowisko:

- **robót polegających na regulacji wód, budowie wałów przeciwpowodziowych oraz robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych i innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne;**
- **inwestycji polegających na odbudowie, rozbudowie, nadbudowie lub modernizacji obiektu, powodującej zmianę sposobu zagospodarowania terenu**

sporządza się stosując odpowiednio, w zależności od etapu inwestycyjnego wymagania omówione wyżej, dotyczące ocen oddziaływania na środowisko inwestycji nie zaliczonych do inwestycji szczególnie szkodliwych dla środowiska i zdrowia ludzi albo mogących pogorszyć stan środowiska.

Mgr inż. Bogusława Kram,

Kierownik Zespołu Ocen Oddziaływania na Środowisko,
PROEKO Sp. z o.o. Warszawa